

## **Rozhovor s Martinem Urzou na téma Sčítání lidu 2021**

### **Je podle Vás sčítání lidu přínosné pro společnost?**

Domnívám se, že donucení lidí sdělovat někomu osobní informace i v případě, že je sdělovat nechtějí, nelze omluvit „přínosem pro společnost“. Nemluvě o tom, že tento přínos dle mého názoru převyšují rizika úniku citlivých informací s tím spojená; a to i navzdory ujišťování státu o anonymizaci, zabezpečení a podobně. Ale jak mám věřit (nejen) technologické kompetenci někoho, kdo není schopen ani zajistit, aby sčítací systém ihned po svém spuštění nespadl? A kdyby to byla alespoň první demonstrace takové flagrantní neschopnosti; jenže to tady máme v jednom kuse – e-shop na dálniční známky, elektronický registr vozidel, přihlašování k očkování, elektronické recepty a tak dále.

### **Nezasahují otázky příliš do soukromí člověka?**

To je dle mého názoru čistě subjektivní. Někdo se na sčítání chce podílet a informace o sobě státu poskytnout, protože v tom spatřuje smysl; pro někoho takového jsou ty otázky zjevně v pořádku. Spousta lidí však sčítání za zásah do soukromí považuje; a vůči nim se jedná o nepřijatelnou invazi do osobního prostoru. Neexistuje přece žádná univerzálně platná míra pro to, co je ještě soukromí a co už nikoliv. Lidé jsou různí, pro každého jsou osobní a citlivé úplně jiné věci. Žádný úředník ani politik nemůže stanovit rozumnou míru platnou pro každého.

### **Měla by vláda mít právo schraňovat podobné informace?**

Vláda sice slibuje, že data budou smět být použita jen v agregované podobě, ale každý by měl mít právo se rozhodnout, zda takové proklamaci bude věřit či nikoliv. Historie nás učí, že když stát sesbírá o občanech data, tato mu zůstanou i v případě, že se nějakým výraznějším způsobem změní legislativa, či dokonce režim. Nejedná se tedy jen o důvěru k současné politické reprezentaci, ale i ke všem dalším, které zatím ani neznáme. Máme tedy vážně podepsat bíancošek nejen našim politikům, ale i všem jejich nástupcům? Ne, děkuji.

**Za nevyplnění dotazníku hrozí pokuta. Je vhodné takto nutit občany vyplňovat o sobě údaje?**

Nejen, že to není vhodné; je to dokonce krajně neetické. Představte si, kdyby libovolný jiný (nestátní) subjekt požadoval po lidech data, jejichž neposkytnutí by trestal, aniž by si mohli tito lidé vybrat, zda se něčeho takového vůbec chtějí účastnit. Stále více lidí si v posledních letech začalo uvědomovat, kolik informací o nich sbírají (zejména technologické) soukromé firmy; jsou pak (zcela oprávněně) obezřetnější a více přemýšlejí o tom, komu o sobě jaká data poskytnou – což je naprosto v pořádku. Skoro všichni však bohužel dělají z mého pohledu nepochopitelnou výjimku pro stát; jako kdyby jejich data nemohl zneužít (ať už legální či nelegální cestou; ať už institucionálně či selháním jednotlivce).

### **Co byste ještě závěrem podotkl ke sčítání lidu?**

Ze všech stran slyšíme, k čemu všemu stát data potřebuje – asi nejoblíbenější mantru tvoří zajištění míst ve školkách pro naše děti. Jenže jaká je realita? Stát ta data měl (z minulého sčítání), a přesto byl roky problém sehnat pro dítě ve školce místo. A podobně je to s prakticky vším ostatním – stát má sice teoretické zdůvodnění, k čemu data potřebuje, ale v praxi s nimi stejně nic prospěšného neudělá. Celé sčítání vnímám jako nepřípustný zásah do soukromí, ohrožení bezpečnosti našich dat a vyhrožování pokutou každému, kdo se nechce podvolit. Nezanedbatelné nebezpečí též spočívá v tom, že dnes nevíme, k čemu všemu mohou být získaná data využita v budoucnu (jinou vládou, či dokonce režimem).

### **Martin Urza**



Martin Urza je plzeňským rodákem, kde studoval Mikulášské gymnázium, pak na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy vystudoval informatiku s přesahem do matematiky, ekonomie a pedagogiky. Živí se jako softwarový vývojář, je otcem tří dětí. Napsal první českou knihu o anarchokapitalismu a je také autorem několika tisíc textů o libertarianismu.